

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum tarafından yanıtlanmasını arz ederim. 02.06.2021

Dr. İlhami Özcan Aygun
CHP Tekirdağ Milletvekili

Ergene Nehri'nde yaşanan kirlilik, Marmara Denizi'nde yaşanan müsilaj sorununun habercisi olmuştur. Deniz Bilimleri Öğretim Üyesi. Dr. Cemal Saydam, Marmara Denizi'nde Eylül ayından sonra balık bulmanın çok zor olacağını söylemektedir. "Denizdeki müsilaj (salyalanma) sorununun büyük bir sorun olduğu, güneş ışığının deniz altına ulaşamaması nedeniyle oksijenin azaldığı, bunun daha da büyük yıkımlara neden olacağı" uyarısını yapmaktadır.

Marmara Denizi'nde maalesef müsilaj yani salyalanma giderek genişlemektedir. Tekirdağ kıyıları, İstanbul kıyıları, Çanakkale, Bursa, Mudanya, Gemlik kıyılarında da sorun büyüktür.

Şimdi Ergene Nehri'nden gelen sözüm ona, arıtılacak suyun Marmara Denizi'ne derin deşarjla bırakılacak olması yaşanan sıkıntıyı daha da ağırlaştıracaktır.

Ergene Nehri, 2011 yılından bu yana yerinde sürekli geriye gitmiştir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Başbakan olduğu 2011 yılında Ergene'yi Haliç gibi temizleme sözü vermiştir. Ama aradan geçen 10 yılda Ergene temizlenmediği gibi kirlilik oranı artmıştır. Çünkü Çerkezköy, Çorlu, Muratlı ve Lüleburgaz'daki fabrikalar, arıtma tesisini çalıştırmadan Ergene Nehri'ne atık su bırakmıştır. Nehir bunun sonucunda kadmiyum ve arseniğin yanı sıra krom, bakır, alüminyum, nikel, manganez gibi çeşitli ağır metaller ve biyolojik atıklarla dolmuştur. Balıklar ölmüş, çevre ölmüş, Tekirdağ halkı kansere yakalanma oranında Türkiye'nin ilk 5 ili arasına girmiştir.

AKP'nin bu kirlilik için yapmak istediği Marmara Derin Deşarj Projesi, şimdi Marmara Denizi'ni yok etme tehlikesi taşımaktadır. Erdoğan, 13 Kasım 2020 tarihinde AK Parti Tekirdağ 7. Olağan Kongresi'nde yaptığı konuşmada, Marmara Derin Deşarjı Eylem Planını devreye sokacaklarını söyledi.

Çevreciler, biyologlar, deniz bilimciler bu projeye karşı çıkmaktadır. Çünkü bu

46623

projeye göre Ergene'ye giden tüm endüstriyel ve biyolojik atık sular arıtıldıktan sonra kapalı kanal, tünel, kolektörler vasıtasıyla taşınarak Marmara Denizi'ne 4.5 kilometre açıktan ve 47.5 derinlikte deşarj edilecektir. Ancak Ergene'nin içindeki biyolojik atıklar ile azot, fosfor gibi besin maddelerini, krom, bakır, alüminyum, nikel, manganez ağır metalleri ayıracak teknoloji konusunda büyük soru işaretleri yaşanmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Derin Deşarj Projesi ile Tekirdağ ili sınırları içinde Ergene 1, Ergene 2, Velimeşe, Muratlı, Türkgücü, Veliköy, Kapaklı, Yalıboyu OSB'ler ile Kırklareli ili sınırları içinde Evrensekiz ve Büyükkarıştıran OSB'ler olmak üzere toplamda 10 adet OSB'den çıkan atıkların ileri teknoloji ile Marmara'ya bırakılması amaçlanmaktadır. İleri teknoloji, biyolojik arıtma ile kimyasal atıkları ayırabilecek nitelikte midir? Biyolojik arıtma tesisleri, kimyasal içerikli atıkları arıtabilir mi? Marmara Denizi'nde nutrient giderimine dayalı atık su arıtımı da yapacak mısınız?
2. Atıkların OSB'lerin "arıtma tesislerinden" geleceğini düşünürsek, farklı noktalardan gelen kimyasal atıkları ayırıp temizleyecek sistem kurdunuz mu?
3. Derin Deşarj sisteminde farklı orijinlerden toplanacak atıkların son kabul noktası neresi olacak? Bu tesisin alacağı atıkların kriterleri ne olacaktır?
4. Gelen atıkların kriterlere uyup uymadıkları konusunda ne aralıklarla, hangi analizleri yapacaksınız?
5. Atıklar kriterlere uymadığı, öngörülen eşik değerleri aştığında ne yapacaksınız? Kuşaklama kolektörleri ile toplanıp, Marmara Denizi'ne basılacak olan atıklar için "zararsızdır" garantisini veriyor musunuz?
6. Arıtılan atık suyun renk ve tuzluluk sorununu nasıl gideceksiniz?
7. Denizbilimci Prof. Dr. Cemal Saydam'ın önerisine uyarak, Ergene'den ileri teknoloji ile arıtılacak suyu Saros Körfezi'ne boşaltmayı düşünüp müsünüz?
8. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nda. 2014-2018 arasında Müsteşarlık yapan

4669

ve 23. Dönem AKP Hatay Milletvekili olan Prof. Dr. Mustafa Öztürk, 14 Mayıs 2021 tarihinde açıklamalar yapmıştır. Sayın Öztürk, bu sorunun önlenememesi halinde “balıkçılığın öleceğini, turizmin olumsuz etkileneceğini, önce kıyılarda canlı organizmaların, zamanla balıkların ve denizde yaşayan diğer canlı türlerinin yaşamının tehlikeye gireceğini” ifade etmiştir. Sayın Öztürk, “Marmara Denizi havzası hassas alan ilan edilmeli. Atık suların fiziksel arıtma yapıldıktan sonra Marmara Denizi'ne yönelik derin deniz deşarjına dur denilmeli. Atık sular ileri kademe yani karbon, azot ve fosfor giderilmeden Marmara Denizi'ne verilmemeli. Marmara Denizi'ne deşarj edilen tüm atık sular izlenmeye alınmalı ve çözümler üretilmeli” görüşlerini ortaya koymaktadır.

Öztürk bu görüşünü Müsteşar olduğu dönemde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile paylaşmış mıdır? Marmara Derin Deşarj Projesi'nde bu görüşler dikkate alınmış mıdır?

9. Marmara Denizi, bir süredir alarm verdiği için oşinografik değişimin izlenmesi amacıyla 2018 yılında Sevinç ve Erdal İnönü Vakfı bünyesinde, Süleymanpaşa Belediyesi ve Kartal Belediyesi sponsorluğunda bir çalışma yapılmıştır. Burada, Marmara Denizi'nin durumunun kötüye gittiği açık ortaya konmuştur. Marmara Denizi, kilometrekareye düşen mikro plastik oranı ile de dünya ikincisidir. Bu rapora göre **“Marmara Denizi'nin kaldıramayacağı kadar yoğun bir kirlilik baskısı ile karşı karşıya olduğu, hatta afet bölgesi statüsünde değerlendirilmesi gerekmektedir. Böyle bir düşünceniz var mıdır?”**
10. Deniz bilimci, çevreci ve biyologların uyarılarını dikkate alacak mısınız?
11. 4 Haziran 2021 tarihinde düzenlenen “Marmara Denzinde Müsilaj Sorunu ve Çözüm Önerileri” konulu çalışmaya kimler davetlidir? Çalıştay'daki tüm öneriler dikkate alınacak mıdır?